

De Melchisedech (fragmenta)

Ἀμήτορά που καὶ ἀπάτορα τὸν Μελχισεδέκ ἐξέφρασεν ὁ Παῦλος. Ὅτι μὲν τοίνυν ἐκ γῆς οὐκ ἀντέειλεν ὁ μέγιστος τῶν ἱερέων Μελχισεδέκ, οὐδεὶς ἀντειπεῖν ἔχοι· οὐδὲ γὰρ ἐκ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρας ἔφυ, οὐδ' ἐκ γῆς ληφθεὶς πληουργεῖται κατὰ τὸν Ἀδάμ πλαττόμενος καὶ τῷ χειρὶ πλαστουργεῖται. Καὶ μετ' ὀλίγον τόπον· τί οὖν ἂν τις εἴποι; ἀμήτωρ γὰρ ἡμῖν ὁ Μελχισεδέκ ἱστορεῖται. Καίτοι γε εἰ ἐμπερήσας τυγχάνοι τῷ Θεῷ καὶ Λόγῳ καὶ τὸ ξύμπαν ἡμῖν ἔοικεν αὐτῷ τὴν ἐκείνου φέρων εἰκόνα καὶ τὸν ἐκείνου σώζων χαρακτῆρα, οὐκ ἀμήτωρ οὐκ ἀπάτωρ ἐστίν· ἔστι γὰρ τῷ Χριστῷ καὶ μήτηρ Μαρία καὶ γένος τὸ βασιλικὸν τοῦ Δαυὶδ καὶ ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ Ἰεσοῦ τὸ τῆς ὄλης ἡμῖν εὐωδίας ἄνθος ἀνατέλλει καὶ γενεαλογεῖται τὸ κατὰ σάρκα γένος αὐτοῦ, τὸ δὲ τοῦ Μελχισεδέκ ἀγενεαλόγητον εἶναι θεωρεῖται. Οὐκοῦν εἴποι τις ἂν τὸν Μελχισεδέκ ἀγενεαλόγητον εἶναι διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀβραὰμ μηδὲ ὑπὸ Μωσέως γενεαλογεῖσθαι πώποτε, εἶναι δὲ Χαναναῖον τὸ γένος καὶ ἐκ τῆς ἐπαράτου ἐκείνης σπορᾶς ὀρμαῖσθαι, δίκαιον δὲ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀποφανθέντα καὶ οὐκ ἐκ προγόνων ὀρμώμενον δικαίων οὐδ' ἀπὸ τινος δικαίας σπορᾶς. Οὐ θέμις οὖν ἦν γενεαλογεῖν καὶ εἰς τὸ τοῦ Χαναὰν γένος ἀνάγειν τὸν εἰς ἄκρον δικαιοσύνης νεύοντα, οὐδὲ γὰρ πρεπωδέστατον ἦν τὸν τῆς ἄκρας δικαιοσύνης ἐπιλελημμένον συμπλέκειν τῷ τῆς ἄκρας ἀδικίας ἐπιλελημμένῳ γένει. Διὸ ἀπάτορα καὶ ἀμήτορά φησιν αὐτὸν εἶναι ἢ γραφή, οὐκ ἀξίους τοὺς προγόνους ἡγουμένη τῆς ἀρετῆς τοῦ δικαίου καὶ σώφρονος ἀνδρός.

Ὅτι δὲ Χαναναῖος τὸ γένος δείκνυται ὁ Μελχισεδέκ, ἔστι δὴπου τεκμήρασθαι καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκείνων ὧν ἐκράτει καὶ ἐβασίλευε κλιμάτων καὶ οἷς ἐπλησίαζεν· ἀστυγείτων μὲν γὰρ ἦν Σοδόμων πλησιαίτερος δὲ τῷ Ἀβραὰμ οἰκοῦντι πρὸς τῇ δρυὶ τῇ Μαμβρῆ. Οἶμαι δὲ <ὅτι> καὶ Σαλήμ ἐκείνης ἐτύγχανε βασιλεύς, ἢ ἐστὶν ἢ πολυθρύλητος αὕτη Ἰερουσαλήμ. Καὶ μετ' ὀλίγον τόπον. Οὐκοῦν εἰ σαφῶς ἔοικεν ὁ Μελχισεδέκ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀπάτωρ οὐδὲ ἀμήτωρ οὐδὲ ἀγενεαλόγητος ἔσται, ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς σαρκὸς κατὰ τὴν φύσιν τῆς σαρκὸς γενεαλογηθήσεται, θάτερον δὲ τι τὸ ἀγενεαλόγητον ὀφθήσεται καθάπερ οὖν ἀμέλει καὶ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ· καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς κατὰ μὲν δὴ τὸ σῶμα γενεαλογεῖται, κατὰ δὲ τὴν ἀνωτάτω τάξιν ἀδιήγητον ἔχει τὴν γενεάν ὡς προαποδεδώκαμεν.

2 Τοῦ Χρυσοστόμου εἰς αὐτό· Πολλοὶ μὴ νοήσαντες τὰ περὶ τοῦ Μελχισεδέκ εἰρημένα μείζονα τοῦ Χριστοῦ τοῦτον εἰρήκασιν καὶ συνεστήσαντο ἑαυτοῖς αἵρεσιν, οἷ καὶ λέγονται Μελχισεδεκιστοί. Φιλονεικούντες οὖν καὶ βουλόμενοι δεῖξαι ὅτι μείζων ἐστὶ τοῦ Χριστοῦ ὁ Μελχισεδέκ προφέρουσιν ἡμῖν μάρτυρα τὴν γραφὴν λέγουσαν· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Πῶς γάρ, φησὶν, οὐκ ἂν εἴη μείζων, οὐ κατὰ τὴν εἰκόνα καὶ τὴν τάξιν ἱερατεῦει ὁ Χριστός; Ἄλλοι δὲ πλανηθέντες λέγουσιν αὐτὸν εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἡμεῖς δὲ λέγομεν αὐτὸν εἶναι ἄνθρωπον ὁμοιοπαθῆ ἡμῖν καὶ μήτε μείζονα Χριστοῦ, ἀλλ' οὔτε Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, οὔτε μὴν εἶναι αὐτὸν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ὅτι δὲ οὐκ ἔστι μείζων τοῦ Χριστοῦ, εἰπάτωσαν ἡμῖν οἱ τοῦτο λέγοντες ποίου χωρίου αὐτὸν εἶναι λέγουσιν; ἄρα οὐρανόθεν; ἄρα ἐπιγείῳ ἢ καταχθονίῳ; Εἰ μὲν οὐρανόθεν ἢ ἄλλου τινὸς χωρίου, ἀκουσάτωσαν ὅτι αὐτῷ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ τὰ ἐξῆς. Εἰ οὖν κάμπει γόνυ, ἐλάττων εἶη ὁ προσκυνῶν τοῦ προσκυνουμένου Χριστοῦ. Ἄλλ' οὔτε τὸν ἐπιόντα στίχον ἴσασιν οἱ τάλανες· τῷ ἀφομοιουμένῳ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ ὡσπερ καὶ ἡμεῖς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ἐγενόμεθα. Ἄλλ' ἴσως τις ἐπερωτᾷ τῶν ἀκροατῶν καὶ λέγει· τί οὖν ἔστι τὸ ἀπάτορα αὐτὸν λέγεσθαι καὶ ἀμήτορα καὶ ἀγενεαλόγητον; Πρὸς ὃν ἐροῦμεν

ὅτι Ἰουδαῖοι μὲν αὐτὸν εἰρήκασιν ἐκ πόρνης γεννηθῆναι καὶ διὰ τοῦτο μὴ γενεαλογηθῆναι ὑπὸ τῆς γραφῆς. Πρὸς οὓς ἐροῦμεν ὅτι κακῶς εἶπατε. Εὐρίσκομεν γὰρ καὶ ἄλλους ἐκ πόρνης γεννηθέντας καὶ γενεαλογηθέντας· εὐθὺς ὁ Σολομῶν ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, εἶτα καὶ ὁ Ἀβιμέλεχ υἱὸς Γεδεών. Τίνος οὖν ἔνεκεν οὐ γενεαλογεῖται; Ἐπειδὴ τύπος ἦν τοῦ Χριστοῦ καὶ τούτου εἰκόνα ἔφερε, διὰ τοῦτο παρέλιπεν αὐτοῦ ἡ γραφή τὸν πατέρα καὶ μητέρα, ἵνα ἐν ἐκείνῳ καθάπερ εἰκόνι τὸν ἀληθῶς ἀπάτορα καὶ ἀμήτορα καὶ ἀγενεαλόγητον Χριστὸν ἐνοπτρισώμεθα. Ἀπάτωρ γὰρ ἐπὶ γῆς Χριστὸς κατὰ σάρκα, ἀμήτωρ ἐν οὐρανοῖς κατὰ πνεῦμα κατὰ τὴν θεότητα· τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων. Οὐ γὰρ ἐγενεαλόγησεν ἡ γραφή τὸν Μελχισεδέκ, ἀλλὰ παρέλιπεν αὐτοῦ τὴν γέννησιν καὶ τὴν τελευτήν, ἵνα, καθὰ προείπαμεν, ἐν ἐκείνῳ τοῦτον θεωρήσωμεν. Βασιλεὺς γὰρ δικαιοσύνης ἐρμηνεύεται Μελχισεδέκ, ὅς ἐστι Χριστὸς μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν ἔχων μήτε ζωῆς τέλος· οὔτε γὰρ ἐν ἀρχῇ ἡμερῶν ὁ Θεὸς Λόγος ἐγεννήθη, οὔτε ἔληξέ ποτε ἢ ἐτελεύτησεν, εἰς αἰὲ γὰρ ὁ Χριστὸς διαμένει. Οὕτως οὖν ὁ Μελχισεδέκ ἀνὴρ δίκαιος γέγονε καὶ ἀληθῶς εἰκόνα Θεοῦ φέρων ἐν ἑαυτῷ· προφητικῶς τοίνυν πνεύματι κινούμενος τὴν μέλλουσαν ὑπὸ Χριστοῦ προσφορὰν τῷ Θεῷ προσκομίζεσθαι νοήσας, ἄρτω καὶ οἴνῳ τὸν Θεὸν ἐγέραιρεν μιμούμενος τὸν μέλλοντα Χριστόν. Ἐπεὶ οὖν ἐν τῇ Ἰουδαίων συναγωγῇ ἡ τάξις τοῦ Ἀαρῶν θυσίαν προσέφερε τῷ Θεῷ, οὐκ ἄρτον καὶ οἶνον, ἀλλὰ μόσχους καὶ ἀμνοὺς, ἐναίμοις θυσίαις δοξάζουσα τὸν Θεόν, ὁ Θεὸς πρὸς τὸν μέλλοντα γεννᾶσθαι ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας Ἰησοῦν ἐβόα λέγων· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ, οὐ κατὰ τὸν Ἀαρῶν τὸν ἐναίμοις θυσίαις λατρεύοντα, ἀλλὰ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἐν ἄρτῳ καὶ οἴνῳ τὴν τῶν ἔθνῶν προσκομίζων προσφορὰν εἰς τὸ διηνεκές.